

คำกราบบังคมทูลของนายกรัฐมนตรี

ในโอกาสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดเขื่อนแม่กวงอุดมธารา

โครงการชลประทานแม่กวงอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ตำบลวงเหนือ อำเภอคอยสะเกิด จังหวัดเชียงใหม่

9 กุมภาพันธ์ 2540

ขอเดชะ ฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม

ข้าพระพุทธเจ้า พร้อมด้วยข้าราชการและบรรดาผู้เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทอยู่ ณ ที่นี้ ต่างรู้สึกชื่นชมโสมนัสปีติยินดีเป็นล้นพ้นที่ได้ฝ่าละอองธุลีพระบาท เสด็จพระราชดำเนินมาทรงเปิดเขื่อนแม่กวงอุดมธารา ซึ่งเป็นโครงการเขื่อนเก็บกักน้ำขนาดใหญ่อันเนื่องมาจากพระราชดำริในวันนี้

ข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทานพระบรมราชมโหสิกรรมถึงความเป็นมา วัตถุประสงค์ และรายละเอียดในการก่อสร้างเขื่อนแม่กวงอุดมธารา โดยย่อ ดังนี้

การวางแผนพัฒนางานชลประทานในลุ่มน้ำแม่กวง ได้ริเริ่มมาตั้งแต่ พ.ศ.2472 โดยได้ก่อสร้างฝายผาแตกขึ้นที่คอยลอง บ้านผาแตก เมื่อ พ.ศ. 2478 ต่อมากรมชลประทานได้ก่อสร้างฝายหินทิ้งบริเวณจุดที่ต่ำกว่าฝายผาแตกลงมา 1 กิโลเมตร โดยใช้เหมืองส่งน้ำของราษฎรเป็นระบบส่งน้ำ แต่เมื่อเกิดอุทกภัยฝายได้ชำรุดเสียหาย กรมชลประทานจึงได้ปรับปรุงฝายใหม่สามารถส่งน้ำให้แก่พื้นที่เพาะปลูกได้ 72,750 ไร่ และใน พ.ศ.2500 กรมชลประทานได้สำรวจข้อมูลเกี่ยวกับสภาพลุ่มน้ำแม่กวง เพื่อการศึกษาพัฒนาลุ่มน้ำแม่กวง ให้ได้ประโยชน์สูงสุดต่อไป

เมื่อวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ.2519 ได้ฝ่าละอองธุลีพระบาทได้เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรบริเวณที่จะก่อสร้างเขื่อนแม่กวงอุดมธาราแห่งนี้ ได้พระราชทานพระราชดำริให้กรมชลประทานศึกษา การพัฒนาลำน้ำสาขาของลำน้ำแม่กวง และจัดหาที่ดินทำกินใหม่แก่ราษฎร ซึ่งพื้นที่ทำกินดังกล่าวจะถูกน้ำท่วมหลังการก่อสร้างเขื่อน

คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติให้กรมชลประทานเริ่มงานเบื้องต้น เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม พ.ศ.2519 กรมชลประทานจึงได้ขอความช่วยเหลือกู้เงินจากรัฐบาลญี่ปุ่นในการศึกษาโครงการออกแบบและก่อสร้าง และต่อมาคณะรัฐมนตรีได้อนุมัติให้กรมชลประทานก่อสร้างเขื่อนแม่กวงอุดมธาราเมื่อ พ.ศ.2529 งานก่อสร้างตัวเขื่อนและอาคารประกอบจึงได้เริ่มขึ้นเมื่อ พ.ศ.2531 และเสร็จสมบูรณ์ทั้งโครงการใน พ.ศ.2536

โครงการนี้ประกอบด้วยตัวเขื่อนและอาคารประกอบ ระบบส่งน้ำและการจัดสรรพื้นที่ให้ราษฎรที่อพยพออกจากอ่างเก็บน้ำ

เขื่อนแม่กวงอุดมธารา เป็นเขื่อนดินถมบดอัดแน่น สูง 68 เมตร สันเขื่อนยาว 610 เมตร สร้างปิดกั้นลำน้ำแม่กวง นอกจากนั้นยังได้ก่อสร้างเขื่อนดินปิดช่องเขาขาดด้านฝั่งขวาสูง 42 เมตร สันเขื่อนยาว 640 เมตร และเขื่อน

ดินปิดช่องเขาขาดด้านฝั่งซ้ายอีกแห่งหนึ่งสูง 54 เมตร สันเขื่อนยาว 655 เมตร สามารถเก็บกักน้ำในอ่างเก็บน้ำด้านเหนือเขื่อนได้ประมาณ 263 ล้านลูกบาศก์เมตร

นอกจากนั้น ยังก่อสร้างอาคารประกอบที่สำคัญ ได้แก่

อาคารระบายน้ำล้น เป็นอาคารคอนกรีตเสริมเหล็กทำหน้าที่ ระบายน้ำส่วนที่เกินระดับน้ำเก็บกักลงสู่ลำน้ำเดิมตัวอาคารมีลักษณะเป็นฝาย มีสันทางระบายน้ำล้นยาว 150 เมตร สามารถระบายน้ำได้สูงสุด 1,470 ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที

อุโมงค์ระบายน้ำลงลำน้ำเดิม เป็นอุโมงค์คอนกรีตเสริมเหล็กขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 2.20 เมตร ระบายน้ำได้สูงสุด 12 ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที

ท่อส่งน้ำเข้าคลองส่งน้ำสายใหญ่ฝั่งขวา เป็นท่อคอนกรีตเสริมเหล็ก ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 0.80 เมตร ส่งน้ำเข้าคลองส่งน้ำได้ 2.90 ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที

ท่อส่งน้ำเข้าคลองส่งน้ำสายใหญ่ฝั่งซ้าย เป็นท่อคอนกรีตเสริมเหล็ก ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 1.80 เมตร สามารถส่งน้ำเข้าคลองส่งน้ำได้ 12.80 ลูกบาศก์เมตรต่อวินาที

งานระบบส่งน้ำ ได้ก่อสร้างคลองสายใหญ่ฝั่งขวาและฝั่งซ้ายและคลองสายซอยรวมความยาว 292 กิโลเมตรพร้อมทั้งอาคารในคลองส่งน้ำรวม 1,772 แห่ง ส่งน้ำให้พื้นที่เพาะปลูก 33 ตำบล ในเขตจังหวัดเชียงใหม่ และลำพูนประมาณ 175,000 ไร่ และได้สร้างถนนตามคันคลองทุกสายเพื่อใช้เป็นเส้นทางลำเลียงผลผลิตจากไร่ออกสู่ตลาด

งานจัดสรรพื้นที่ให้ราษฎรที่อพยพจากเขื่อนน้ำท่วม ได้จัดสรรที่ดินให้ราษฎรถูกเขื่อนน้ำท่วมจำนวน 309 ครอบครัว ไปอยู่ในพื้นที่ทำกินแห่งใหม่ในเขตป่าสันทรายรวม 5,000 ไร่ โดยจัดที่ทำกินให้ครอบครัวละ 7 ไร่ และจัดสร้างสิ่งสาธารณูปโภคที่จำเป็น เช่น วัด โรงเรียน สถานีอนามัย ตลาด และจัดหาแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการอุปโภค-บริโภคและการเกษตร โดยการสร้างอ่างเก็บน้ำขนาดเล็กจำนวน 3 แห่ง

ประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการนี้คือ สามารถส่งน้ำให้พื้นที่ 175,000 ไร่ ในฤดูฝน และ 87,500 ไร่ ในฤดูแล้ง ช่วยบรรเทาอุทกภัย เป็นแหล่งบำรุงพันธุ์สัตว์น้ำ และเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงาม

สำหรับงบประมาณที่ใช้ในการก่อสร้างประกอบด้วยเงินกู้ของรัฐบาลญี่ปุ่น เป็นเงิน 1,478.50 ล้านบาท และงบประมาณไทยสมทบอีกจำนวน 1,611.50 ล้านบาท รวมงบประมาณที่ใช้สำหรับโครงการชลประทานแม่กวงอันเนื่องมาจากพระราชดำริทั้งสิ้น 3,090 ล้านบาท

บัดนี้ การก่อสร้างเขื่อนแม่กวงอุดมธารา พร้อมด้วยระบบส่งน้ำได้ดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้ว สามารถเก็บกักน้ำและส่งน้ำให้เกษตรกรใช้ประโยชน์ได้แล้ว ในโอกาสอันเป็นมหามงคลอุดมฤกษ์นี้ ข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทานพระบรมราชวโรกาสกราบบังคมทูลพระกรุณาอัญเชิญได้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ทรงเปิดเขื่อนแม่กวงอุดมธาราแห่งนี้เพื่อเป็นสิริสวัสดิ์พัฒนามงคลแก่โครงการ และเพื่ออำนวยประโยชน์แก่อำณาประชาราษฎร์สืบไปชั่วกาลนาน

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ